

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

Klima- og miljødepartementet
Naturforvaltningsavdelingen
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Deres ref.	Deres kontaktperson Solveig Paulsen	Vår ref. 2015/94-350.4	Vår kontaktperson Kjetil Aa. Solbakken	Dato 9. februar 2015
------------	--	---------------------------	---	-------------------------

Høringsvar fra NOF på forslag om å oppheve forskrift om svarthalespove som prioritert art etter naturmangfoldloven

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) viser til høring av forslag om å oppheve forskrift om svarthalespove som prioritert art etter naturmangfoldloven.

Etter at naturmangfoldloven ble vedtatt i 2009 er kun ni arter utvalgt som prioriterte arter. Av disse er dverggås og svarthalespove fuglearter. Da loven ble vedtatt var intensjonen at prioriterte arter skulle være et sterkt virkemiddel for å gi ekstra beskyttelse og tiltak for de mest utsatte artene. Reelt sett er flere hundre arter i Norge såpass truet at de kan kvalifisere for og ha behov for å omfattes av virkemiddelet prioritert art. Det daværende Direktoratet for naturforvaltning vurderte ca. 400 arter som aktuelle for beskyttelse gjennom denne paragrafen, og dette ble lagt til grunn i lovproposisjonen da Stortinget vedtok naturmangfoldloven. Stortinget har også etterlyst fortgang i arbeidet med å oppnevne flere prioriterte arter. Det er derfor behov for å øke antallet prioriterte arter vesentlig i tiden som kommer for å hindre tap av artsmangfold i Norge.

På denne bakgrunn er det oppsiktsvekkende og nedslående at Klima- og miljødepartementet nå foreslår å oppheve forskriften om svarthalespove som prioritert art. Dette forslaget har ingen bakgrunn i svarthalespovens bestandssituasjon, som nå er mer alvorlig enn da forskriften ble vedtatt i 2011. Svarthalespoven har status som sterkt truet (EN) på den norske rødlista fra 2010. NOF har estimert den norske hekkebestanden til 29-62 par i perioden 2003-2013. Av disse er 13-30 par av den sørlige underarten *limosa* på Jæren i Rogaland. I 2014 hekket det etter det vi kjenner til kun 17 par svarthalespover på Jæren. Det er nettopp denne underarten som både internasjonalt og nasjonalt er i sterk tilbakegang. På IUCNs internasjonale rødliste er svarthalespoven oppført som nær truet (NT), og er én av ni globalt trua fuglearter i Norge.

Begrunnelsen for forslaget om avprioritering er konflikter med næringsinteresser i hekkeområdene på Jæren, og særlig forbudet mot slått før 15. juli i artens økologiske funksjonsområde som i stor grad dreier seg om produktivt gressareal på Jæren. Slåtteforbudet har vært ansett som et svært viktig tiltak for å få flere svarthalespoveunger på vingene, og på denne måten bidra til å sikre en levedyktig bestand av arten. Slåtteforbudet har imidlertid vært lite virkningsfullt da omfattende dispensasjoner har vært gitt. NOF anser at hovedutfordringen er at myndighetene ikke ser ut til å makte å ta vare på naturmangfold når sterke interessekonflikter dukker opp. Men det er nettopp menneskeskapte faktorer som gjør at de fleste truede arter er truet. Det er i slike tilfeller at behovet for vern og virkningsfulle tiltak er mest påkrevd for å hindre at vi mister arter ut av norsk fauna.

NOF ser også at konfliktnivået har vært høyt og at forskriften så langt ikke har fungert etter hensikten. Det har dessuten heller ikke vært satt av nok penger til kompensasjon til grunneiere som har blitt berørt av pålegg om utsatt slått, noe som har bidratt sterkt til konflikten. NOF anser like fullt at miljøforvaltningen har et presserende ansvar for å ta vare på svarthalespoven som norsk hekkefugl, og at det haster med å få virkningsfulle tiltak på plass. Heller enn å avprioritere svarthalespoven burde Klima- og miljødepartementet i sitt forslag vært tydeligere på hvilke tiltak som ønskes gjennomført. Departementet skriver i høringsbrevet at de forutsetter at et eller flere andre virkemidler som kan ta vare på svarthalespoven kommer på plass, slik at forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldlovens § 5 kan ivaretas også for svarthalespoven. Andre virkemidler for å ta vare på svarthalespoven er selvsagt svært velkomne, men Klima- og miljødepartementet har likevel ikke foreslått noen slike tiltak nå. NOF anser derfor at departementet ikke har lagt frem noen troverdig plan for hvordan målet om å beholde en levedyktig bestand av svarthalespove i Norge kan nås. For NOF ser det ut til at planen inntil videre er å overlate arten til seg selv, i alle fall for hekkesesongen 2015. NOF forstår ikke at å oppheve forskrift om svarthalespove som prioritert art kan bidra positivt til artens overlevelse i Norge, og departementet skriver selv i høringsbrevet at dette grepet vil gi arten svekket beskyttelse. Det vil også gi svekket mulighet til å finansiere bevaringstiltak for svarthalespoven.

NOF mener at det må gjøres tydelig at målet om å sikre truede arter som svarthalespoven står ved lag. Slike arter prioriteres ikke bare gjennom egne forskrifter, men også ved å avsette tilstrekkelige midler til å gjennomføre tiltak. Det er nå svært viktig at man fortsetter å følge opp utkastet til handlingsplan for svarthalespove, og finner frem til virkningsfulle tiltak som kan sikre artens fortsatte eksistens i vårt land. Fra grunneiersiden er det henvist til frivillige avtaler som et alternativ. Denne invitasjonen bør myndighetene ta tak i om forskriften nå mot formodning oppheves. I så fall forventer NOF at grunneierne demonstrerer at de mener alvor med forslaget om frivillige avtaler. NOF mener også at det må iverksettes studier som kan gi et bedre grunnlag for å vurdere om også andre tiltak enn utsatt slått er nødvendige for å sikre svarthalespoven på lang sikt. NOF deltar gjerne i videre dialog med aktuelle myndigheter og involverte aktører om hvordan svarthalespoven kan bevares i Norge.

Kort oppsummert mener NOF at forslaget om å oppheve forskriften om svarthalespove som prioritert art ikke kan vedtas. Praksisen med å gi dispensasjon fra forskriften til alle som søker må avsluttes, og det må gis tilfredsstillende kompensasjon til berørte grunneiere. Klima- og miljødepartementet må fortsette å arbeide for å finne frem til virkningsfulle tiltak for å bevare svarthalespoven i Norge og spesielt på Jæren.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

Kopi: Miljødirektoratet